

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Tämä on rinnakkaistallenne.

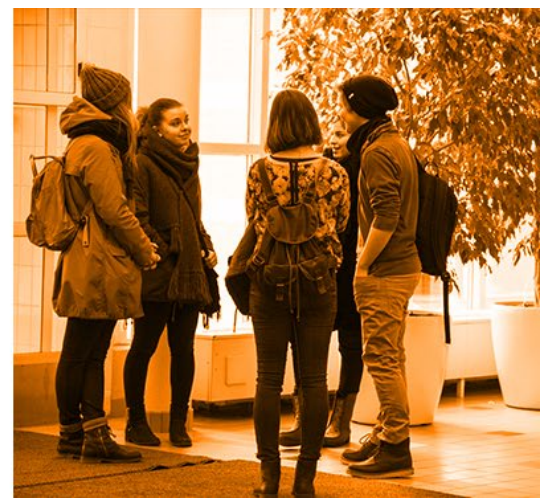
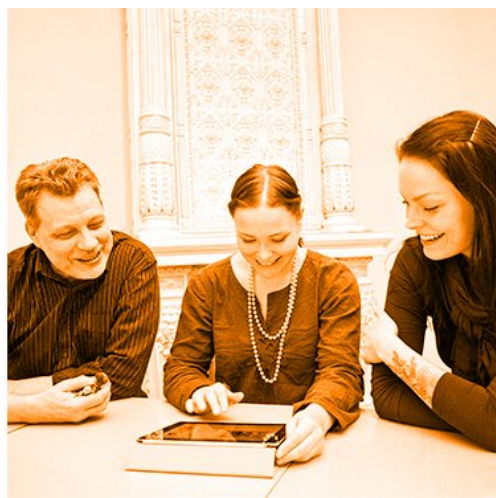
This is a self-archived version of the original article.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä /

To cite this article:

Kangas, Pirjo (2019). 5+3 näkökulmaa tekoälyyn ja kirjastoihin. Kreodi 5.

URL: <https://www.kreodi.fi/en/34/Uutta/607/53-n%C3%A4k%C3%B6kulmaa-teko%C3%A4lyyn-ja-kirjastoihin.htm>

19.11.2019

5+3 NÄKÖKULMAA TEKOÄLYYN JA KIRJASTOIHIN

PIRJO KANGAS

Tekoäly on vuoden 2019 aikana noussut kuumaksi aiheeksi kirjastoalalla. Vielä vuosi sitten aiheesta ei ollut juurikaan blogitekstejä syvällisempää luettavaa, mutta tämä vuosi on muuttanut tilanteen. Juttu esittelee viisi julkaisua ja kolme bonus-julkaisua, jotka lukemalla pääset perille erilaisista näkökulmista kirjastoihin ja tekoälyyn liittyen.

Olen parhaillaan Yhdysvalloissa Fulbright-stipendiaattina Mid-Career Professional Development Grant -apurahan tukemana. Syksyn aikana olen tutustunut tekoälyn käyttötapauksiin kirjastoissa ja seurannut kirjastoalalla käytävää keskustelua tekoälystä. Voit lukea lisää Fulbright-stipendikaudestani blogistani. Tähän juttuun olen koonnut lukuvinkkejä, joihin olen syksyn mittaan törmännyt.

**FULBRIGHT FINLAND
FOUNDATION**

1. Dewey Decibel podcast 37 (4/2019): AI in Academic Libraries.

Matalan kynnyksen tapa päästä jyvälle aiheesta on kuunnella American Libraries -lehden Dewey Decibel -podcast nimeltään *AI in Academic Libraries*. Podcastissa kerrotaan Stanfordin yliopiston kirjaston työstä aiheen parissa niin henkilökunnan kouluttamisen kuin käytännöllisempien tekoälyprojektienkin osalta sekä University of Rhode Islandin AI Lab -tekoälylaboratoriosta.

2. Artificial Intelligence and Machine Learning in Libraries. 2019. Toimittaja: Jason Griffey. *Library Technology Reports* (55 (1)). DOI: <https://doi.org/10.5860/ltr.55n1>

Library Technologyn tammikuun 2019 numero keskittyy tekoälyyn ja koneoppimiseen kirjastoissa. Lehti sisältää kolme artikkelia, jotka käsittelevät käytännön projekteja. Numeron conclusion eli johtopäätökset sisältää hyvää pohdintaa tekoälyn mahdollisuuksista kirjastoalalla. Käytännön projektiesittelyistä haluan mainita erityisesti Andromeda Yeltonin kirjoittaman artikkelin, joka liittyy MIT:n opinnäytetöiden julkaisuarkistoon liittyvään Hamlet-projektiin. Työn alla on esimerkiksi suosittelija, jolla saa tiedon siitä, mitkä opinnäytteet ovat konseptuaalisesti lähinnä sinne syötettyä tekstiä sekä literature review buddy, joka kertoo mitä lähteitä syötettyä tekstiä lähellä olevat opinnäytetyöt ovat käyttäneet.

3. Annif: DIY automated subject indexing using multiple algorithms. 2019. Osma Suominen. *LIBER Quarterly*, 29(1). DOI: <http://doi.org/10.18352/lq.10285>

Kansalliskirjaston Annif alkaa olla jo monille suomalaisille kirjastoihmisille tuttu projekti. Liberin julkaisema artikkeli kannattaa lukea, vaikka aiheesta olisi jo kuunnellut esitelmän tai toisenkin. Artikkelin valaisee hyvin sitä, miten tällainen projekti toteutetaan ja enimmäkseen sisältö aukenee myös kirjastotaustaisille ihmisille.

4. Ethics of Artificial Intelligence. 2019. Research Library Issues (299). DOI:<https://doi.org/10.29242/rli.299>

Association for Research Libraries -niminen kirjastoalan järjestö julkaisi kesällä 2019 neljä artikkelia sisältäneen teemanumeron tekoälyn etiikasta. Teemanumero keskittyy käytännön projektien kuvailun sijasta siihen, millainen rooli kirjastoilla voisi olla esimerkiksi korkeakoulujen tekoälypolitiikan laatimisissa.

5. AI Leadership Brief: Libraries Leading AI and Digital Citizenship. 2019. Urban Libraries.

Suuria yleisiä Yhdysvaltalaiskirjastoja edustava Urban Libraries on koostanut tiiviin dokumentin, jossa todetaan, että kirjastojen Pohjois-Amerikassa olisi syytä olla tekoälyvallankumouksen aallonharjalla ja tarjota palveluja ja tietoa, joka edesauttaa sitä, että uudet teknologiat voimaannuttavat kansalaisia heikentämisen sijaan. Dokumentti sisältää myös konkreettisia esimerkkejä ja ideoita käytännön toimista.

Bonusena kaksi kirjaa ja yksi artikkeli maksumuurin takaa:

1. You Look Like a Thing and I Love You: How Artificial Intelligence Works and Why It's Making the World a Weirder Place. 2019. Janelle Shane. Voracious.

Tämä lukuvinkki ei liity kirjastoihin vaan tekoälyyn yleisemmin. [AI Weirdness-blogin](#) kirjoittaja, tutkija Janelle Shane on kirjoittanut marraskuun 2019 alussa ilmestyneen populaarin teoksen tekoälystä humoristisella otteella. Kirjassa kuvaillaan monia kirjoittajan tekemiä kokeiluja, kuten esimerkiksi iskurepliikkien opettamista tekoälylle.

2. Automated Classification to Improve the Efficiency of Weeding Library Collections. 2018. Kiri L. Wagstaff & Geoffrey Z. Liu. The Journal of Academic Librarianship 44(2). DOI:<https://doi.org/10.1016/j.acalib.2018.02.001>

Koneoppimiskokeiluja on tehty myös helpottamaan jokaisen kirjastoihmisen lempihommaa: poistoja. Artikkelin oli osin melko tekninen ja jokainen yksityiskohta ei todennäköisesti aukene maallikkolukijalle, mutta artikkeli kuvaili mielestäni varsin havainnollisesti toteutettua projektia ja toi uusia näkökulmia poistotyöhön. Ihan käytännön tasolla samaa ei ehkä kuitenkaan kovin pienen kirjaston ole käytännöllistä toteuttaa.

3. New Top Technologies Every Librarian Needs to Know: A LITA Guide. 2019. Toimittaja Kenneth J. Varnum. ALA Neal-Schuman Lita.

Kirja käy läpi koko joulun tuoreita kirjastoteknologioita virtuaalitodellisuudesta Internet of Thingsiin ja big datasta mobiiliteknologioihin. Myöskään tekoälyä ei ole unohdettu: kirjassa on muun muassa luku koneoppimisesta.